

Gemeente Waterland Tkn		
Stuknummer	106.00397	Ontv. bev NEE
Datum ingek.	13/02/2006	Streefdatum 10/04/2006
Behandelaar	melick	Kopie

Waterspitsmuis in Broek in Waterland

Waterspitsmuis in Broek in Waterland

Auteur	P.J.H. van der Linden Chr. Achterberg
Opdrachtgever	Gemeente Waterland
Projectnummer	06.004
Zaandam	februari 2006
foto omslag	Veenderijvaart achter Wagengouw

Els & Linde
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 – 642517
fax: 0344 – 600832
mob: 06 – 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

Inhoud

<i>Inleiding</i>	4
<i>Methode</i>	5
<i>Landschap</i>	6
<i>Resultaten</i>	8
<i>Conclusie</i>	9
<i>Literatuur</i>	10

Inleiding

De gemeente Waterland is bezig met de voorbereiding van enkele bestemmingsplannen. In het kader van de Flora en Faunawet moeten bestemmingsplannen worden getoetst op de uitvoerbaarheid. Hiervoor is najaar 2005 door Els & Linde op acht locaties een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de natuurwaarden; een zogenoemde quick scan. Hieruit bleek dat op drie locaties in potentie waterspitsmuizen aanwezig zouden kunnen zijn. Waterspitsmuizen zijn wettelijk beschermd. Dat betekent dat de gemeente passende maatregelen moet nemen om te zorgen, dat de 'gunstige staat van instandhouding' niet in gevaar komt.

Om na te gaan of er daadwerkelijk waterspitsmuizen op de bouwlocaties voorkomen en om te bepalen wat de passende maatregelen zijn, is door de gemeente Waterland opdracht gegeven om de drie locaties te inventariseren op waterspitsmuizen.

Voormalige trambaan.

Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van waterspitsmuis, en andere kleine zoogdieren, is uitgevoerd door het uitzetten van een raai live traps (type: Longworth). Met deze vallen worden de kleine zoogdieren (spitsmuizen, woelmuizen en ware muizen) levend gevangen. Na vangst worden de dieren gedetermineerd en zo mogelijk het geslacht bepaald. Bij spitsmuizen is dat alleen mogelijk bij lacterende vrouwtjes. De vallen zijn op een dusdanige wijze neergezet dat er een zo groot mogelijke kans is op het vangen van waterspitsmuizen. Dat betekent dat de vallen zo dicht mogelijk op de waterlijn zijn geplaatst. Waterspitsmuizen zijn dieren die onder water op allerlei kleine dieren jagen. In de wintermaanden zijn de dieren dus afhankelijk van plekken waar zij het water in en uit kunnen. Daarom zijn ter plekke van de vallen kleine wakken in het (dunne) ijs gemaakt. Na de eerste vangnacht bleek er zo veel dooi geweest te zijn dat het in en uitgaan van het water niet (meer) werd belemmerd door ijsgang.

In de wintermaanden is er een iets geringere vangkans en een grotere kans op het aantreffen van dode dieren in de vallen. Daarom is besloten een grotere vanginspanning te verrichten dan strikt noodzakelijk en driemaal daags de vallen te controleren, in plaats van tweemaal per dag.

	3-1-6	4-1-6	5-1-6	6-1-6
Temperatuur				
Maximum	4,1	4,0	1,8	2,4
Gemiddeld	0,8	2,0	0,8	1,8
Minimum	-3,3	-0,1	-1,2	1,4
Neerslag	0,1	0,5	0,0	0,0
Wind	2,7	4,1	5,5	4,3

Tabel 1. Weergegevens van het weerstation Amsterdam (Schiphol).

Landschap

Voor een uitgebreide(re) beschrijving van de locatie wordt verwezen naar de eerder uitgevoerde quick scan (Van der Linden 2005), hier wordt een samenvatting gegeven die vooral is gericht op het interpreteren van het voorkomen van zoogdieren op de verschillende locaties.

■ Locatie Broek in Waterland, achter huizen Wagengouw

Een uitbreidingslocatie op een relatief smalle strook grasland achter de woningen langs de Wagengouw. Langs de westzijde locatie ligt – over de volle lengte van ongeveer 350 meter – een brede wetering. Het grootste deel van het gebied is in gebruik als uitloopgebied van de woningen langs de Wagengouw. In het noorden van het plangebied ligt een voormalige opslagplaats van het Waterschap. Pal achter de woningen ligt een smalle sloot. De drooglegging is 60 cm.

De vegetatie van het grasland is als het glanshaververbond (*Arrhenatherion elatioris*) te beschouwen. De voormalige opslagplaats heeft een ruderaal vegetatie. Langs de oever staat een vrij smalle strook verruigd rietland met onder andere harig wilgenroosje (*Epilobium hirsuta*). Langs de strook grasland liggen in het riet verschillende roeibootjes.

■ Locatie Broek in Waterland, Binnen Weeren ten zuiden van N247

Een uitbreidingslocatie tussen de bestaande woonbebouwing en de N247. De nieuwbouw sluit aan op de woningen aan de overzijde van de N247 en rond daarmee de bebouwing van het dorp ter plekke af. De locatie grenst aan het open weide gebied tussen Broek en Waterland en Monnickendam. De drooglegging is 60 cm.

De vegetatie van het grasland is als het rompgemeenschap van grote vossestaart en kweek (RG *Alopecurus pratensis* - *Elytrigia repens*) te beschouwen. De oevers van de berm-

Drs. J. van Disweg.

Sloot achter woningen aan Wagengouw.

sloot en de sloot door het weiland zijn steil. Door het schone van de sloten is maar één oever goed te beoordelen op vegetatie en structuur. Deze geeft geen dekking en bijzondere planten zijn zeer onwaarschijnlijk. Plaatselijk is er een sluitend kroosdek uit de eendekroosklasse (*Lemneta minoris*). Mogelijk behoort de slootvegetatie tot de associatie van Stijve waterranonkel (*Ranunculetum circinatis*), een algemene vegetatie in sloten.

Langs de Broekervaart aan de zijde van de trambaan staat een ruige rietstrook. De voormalige trambaan wordt waarschijnlijk gebruikt als ontsluiting van de nieuwbouw. Aangezien het de enige plek op deze locatie is waar mogelijk beschermde soorten voorkomen als de waterspitsmuis. Heeft de inventarisatie van januari 2006 zich beperkt tot de rietstrook langs de trambaan. Op het moment van onderzoek waren er overdag twee paarden op de trambaan. Het grootste deel van de grasvegetatie was vertrapt.

■ Locatie Broek in Waterland, Drs J. van Disweg

Een uitbreidingslocatie aansluitend aan een lintbebouwing en een sportveld. De weidevogelstand van de naastliggende weilanden is redelijk en verder van de bebouwing goed. De drooglegging is 50 cm. Op het sportveld staan – langs de tennisbaan – lichtmasten. Langs de grenssloot met de huidige bebouwing staan bomen en struiken.

De vegetatie van het grasland is als het glanshaververbond te beschouwen. De oevers van de bermsloot en de sloot door het weiland zijn steil. Deze geeft geen dekking en bijzondere planten zijn zeer onwaarschijnlijk. Plaatselijk is er een sluitend kroosdek uit de eendekroosklasse. Mogelijk behoort de slootvegetatie tot de associatie van Stijve waterranonkel. Langs de grenssloot – aan de achterzijde van het perceel – is iets meer dekking aanwezig.

Resultaten

In januari is op drie plaatsen in Broek in Waterland met live traps onderzoek naar kleine zoogdieren verricht (spitsmuizen, woelmuizen en ware muizen). Hieronder volgt per locatie de resultaten van de inventarisatie.

■ Locatie Broek in Waterland, achter huizen Wagengouw

Langs de Veenderijvaart zijn 15 vallen geplaatst en langs de sloot achter de woningen 10. Op de locatie Wagengouw zijn alleen huisspitsmuizen gevangen. Alle vangsten zijn langs de Veenderijvaart gedaan, langs de sloot achter de woningen is niets gevangen. Volgens een van de bewoners zijn er twee jaar geleden twee hermelijnen op de voormalige opslagplaats van het Waterschap gezien. Zowel de huisspitsmuis als de hermelijn staan op tabel 1 van de Flora en Faunawet. Er hoeft voor de ontwikkeling dus geen ontheffing ex art. 75 Flora en Faunawet te worden aangevraagd.

■ Locatie Broek in Waterland, Binnen Weeren ten zuiden van N247

In de rietstrook langs de voormalige trambaan zijn 25 vallen geplaatst. Op de trambaan zijn slechts twee dieren gevangen: een bosspitsmuis en een vrouwtje dwergmuis. Tijdens het inventariseren vloog uit het riet een waterral op; deze vogel heeft de algemene bescherming tijdens de broedtijd die alle andere vogels hebben. Beide zoogdieren staan op tabel 1 van de Flora en Faunawet, zodat ook hier geen ontheffing ex art. 75 Flora en Faunawet nodig is.

■ Locatie Broek in Waterland, Drs J. van Disweg

Langs de grenssloot zijn 15 vallen geplaatst, deze staan allemaal in de nabijheid van een vervallen schuur op het aangrenzende perceel. Verder zijn er 10 vallen geplaatst langs de vaart die aan het westen van de geplande bouwlocatie loopt. Op het terrein aan de J. van Disweg zijn huisspitsmuizen en bosmuizen gevangen. Van de bosmuizen zijn een mannetje en een vrouwtje gevangen. De bosmuizen zitten in de wintermaanden in de schuur die naast het onderzoeksterrein staat. In het voorjaar bevolken de bosmuizen vanuit deze schuur (en andere schuren in het dorp) de polders in de omgeving.

	Wagengouw	Trambaan	J. van Disweg
Bosspitsmuis		1	
Huisspitsmuis	9		8
Bosmuis			3
Dwergmuis		1	

Vangsten in Broek en Waterland.

Er zijn geen veldmuizen en geen waterspitsmuizen gevangen tijdens de inventarisatie. Het niet aantreffen van de veldmuis langs de waterlopen kan worden verklaard doordat de meeste dieren zich tijdens de vorst ophouden in de directe nabijheid van bebouwing en vaak in huizen worden aangetroffen. Het niet vangen van de waterspitsmuizen geeft aan dat deze niet op de betreffende locaties aanwezig zijn of slechts in zeer geringe aantallen voorkomen. Spitsmuizen hebben namelijk een zodanig snelle stofwisseling dat ze het jaar rond een groot deel van de dag op prooiën moeten jagen om voldoende voedsel binnen te krijgen. De vangst van de andere dieren geeft aan dat er voldoende dieren actief zijn om een goede indruk te hebben van de soortenrijkdom in de onderzochte gebieden.

Conclusie

De soorten beschermde kleine zoogdieren die zijn gevangen op de drie onderzochte locaties staan alle vier op tabel 1 van de Algemene Maatregel van bestuur bij de Flora- en Faunawet. Dat betekent dat er voor deze soorten een algemene vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet zolang de populatie van een soort niet bedreigd wordt. Voor alle vier aangetroffen soorten geldt dat ze zowel qua aantallen als verspreiding algemeen voorkomen in de omgeving. Bovendien is er in de omgeving voldoende biotoop voor individuele dieren om naar uit te wijken. De aanwezige populaties van de kleine zoogdieren worden dus niet bedreigd door de bouw van woningen. De conclusies zijn dan ook:

- geen compensatie nodig voor kleine zoogdieren, en
- geen ontheffing ex art. 75 Flora en Faunawet noodzakelijk is.

Er zijn wat betreft de kleine zoogdieren op geen van de locaties belemmeringen voor de geplande ontwikkelingen.

De rietstrook langs de trambaan is plaatselijk zeer smal (minder dan een halve meter). Overwogen kan worden om, bij de aanleg van de ontsluitingsweg tevens een bredere rietstrook te maken (door het glooiend maken van de oever). De nieuwe rietstrook vormt dan een goed leefgebied voor de dwergmuis.

Literatuur

- Linden, P.J.H. van der, 2005. Ecologisch onderzoek Waterland. Els & Linde, Ingen.